TÕRVA VALLAVOLIKOGU

VOLIKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Tõrva 19.02.2026 nr 1-1/2026/2

Algus 16.00
Lõpp 18.15

Istungit juhatas: Tõrva Vallavolikogu esimees Karl Kirt, protokollis vallasekretäri abi Eve Eisen.

Võtsid osa volikogu liikmed: Heli Holm, Allan Ilisson, Karl Kirt, Magnus Kirt, Virgo Kosemets, Reet Kõvask, Ilmar Kõverik, Tiina Laidvee, Ivo Muru, Romet Piller, Maido Ruusmann, Alois Tapfer, Aivar Uibu, Indrek Valner, Kristel Veri, Eero Viisu, Riho Viitak, Mikk Umbleja
Puudusid: Helen Elias, Sander Karu, Urmas Kivit

Istungist võtsid kutsututena osa: vallavanem Kalle Vister; vallavalitsuse liikmed: Ülle Juht, Tarmo Tamm, Maire Appo; vallasekretär Signe Kiin; vallasekretäri abi Eve Eisen; avalike suhete spetsialist Ingeri Aer.
Istungil viibis: vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu.

Volikogu esimees palus vastavalt Tõrva valla põhimääruse § 29 lõikes 9 sätestatule volikogu liikmetelt nõusolekut teha istungist videoülekanne, lugedes ette eelnimetatud sätte viimase lause: „Istungist võib teha muid heli-, video- ja fotosalvestisi ja ülekandeid ainult volikogu igakordsel nõusolekul.“.
Karl Kirt: - meil on tehniline võimekus teha istungist videoülekanne otseülekandena. Küsin korraga filmimiseks juurde ka teise nõusoleku seoses Magnus Kirdist sügisel linastuva dokumentaalfilmiga.
Hääletati: 17 poolt - anti nõusolek istungi otseülekandeks ja filmimiseks.

16:02 – istungile saabus Maido Ruusmann.

Volikogu esimees avas istungi ja tegi ettepaneku päevakorra kolmanda punkti osas – viia läbi määruse eelnõu „Vanema poolt kaetava osalustasu kehtestamine Tõrva valla alusharidusasutustes“ I lugemine, kuna eelnõu osas on tulnud erinevad ettepanekud, mis vajavad veel arutamist ja läbikaalumist.
Panen nimetatud muudatusettepaneku, et täna toimub määruse eelnõu „Vanema poolt kaetava osalustasu kehtestamine Tõrva valla alusharidusasutustes“ I lugemine, hääletusele.
Hääletati: 18 poolt.

Karl Kirt: - teine muudatus on seotud kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe Sander Karu puudumisega tänaselt istungilt, mistõttu kannab selle punkti ette komisjoni aseesimees Indrek Valner.

Virgo Kosemets: - on ettepanek jätta päevakorrast välja punkt 6. Kehtestasime selle otsuse 11.12.2025 ning samal päeval võttis volikogu selle alusel vastu otsused määrata komisjonide esimehed ja aseesimehed. *(Esimeestel)* oli aega kuni 6. jaanuarini moodustada oma komisjoni koosseis. Kehtiva otsuse kohaselt võis *(komisjonis)* olla liikmeid kuni 10 inimest. Samal kuupäeval kinnitasime valdava osa komisjonide koosseisud. Nüüd on päevakorras punkt, et komisjonid ei ole piisavalt pädevad ja on vaja neid muuta. Minu silmis ei ole selline otsuse muudatus, et liikmeid võib olla 11, põhjendatud.

Karl Kirt: - aitäh selle ettepaneku eest. Võime seda ettepanekut arutada 6-nda päevakorrapunkti juures. Ei soovi seda päevakorrast välja jätta.

Volikogu esimees pani Virgo Kosemetsa ettepaneku jätta päevakorrast välja punkt 6 „Tõrva Vallavolikogu 11.12.2025 otsuse nr 1-3/2025/29 „Volikogu alatiste komisjonide moodustamine“ muutmine“ hääletusele, mis tooks kaasa ka 7-nda punkti päevakorrast väljajätmise.
Hääletati: 4 poolt, 14 vastu.

Volikogu esimees pani hääletusele alljärgneva päevakorra.

Päevakord:
1. **Tõrva valla 2026. aasta eelarve II lugemine**
2. **Tõrva valla 2026. aasta eelarve vastuvõtmine**
3. **„Vanema poolt kaetava osalustasu kehtestamine Tõrva valla alusharidusasutustes“ I lugemine**
4. **Tõrva valla huvihariduse ja huvitegevuse kava 2026 kinnitamine**
5. **Omafinantseeringu garanteerimine**
6. **Tõrva Vallavolikogu 11.12.2025 otsuse nr 1-3/2025/29 „Volikogu alatiste komisjonide moodustamine“ muutmine**
7. **Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu muutmine**
8. **Spordikomisjoni koosseisu muutmine**
9. **Vallavanema informatsioon**

Otsustati: kinnitada istungi päevakord (14 poolt, 2 erapooletut).

1. Tõrva valla 2026. aasta eelarve II lugemine
Ettekandja: finantsjuht Maire Appo
Kaasettekandja: majandus- ja eelarvekomisjoni esimees Virgo Kosemets

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna finantsjuhile.

Maire Appo: - muudatusettepanekute esitamise tähtaeg eelarve projektile oli 4. veebruar. Enne seda olid eelarve üle vaadanud volikogu komisjonid. Käisin nendes ka ise eelarve projekti tutvustamas ja küsimustele vastamas. 4. veebruariks oli laekunud kaks muudatusettepanekut. Üks muudatusettepanek oli esitatud Reformierakonna poolt. Teise muudatusettepaneku esitas Mittetulundusühing Põdrala Külade Ühendus, milles ei oldud välja toodud kulude katteallikat.
Teada oleme saanud tasandus- ja toetusfondi suurused. Tasandusfondi summa vähenes. Ettepanekuid eelkõige just investeeringute osas tegi ka vallavalitsus ning volikogu liikmed.
Et esialgne eelarve ei olnud tasakaalus, oli ca -51 000 € puudujäägis, siis vallavalitsus koostas eelarve projekti nii, et see oleks tasakaalus.

Finantsjuht Maire Appo andis ülevaate eelarve tabelist, milles oli välja toodud esialgne eelarve, teine veerg puudutas vallavalitsuse ja osade volikogu liikmete ettepanekutest koostatud eelarvet, kolmas oli Reformierekonna ettepanekute veerg ning viimane veerg oli muudetud eelarve eelnõu.

Maire Appo: - Reformierakonna ettepanekuid on siin küll kajastatud, aga ta on ikkagi 32 000 € miinuses. Kassa- ja panga jääki vallavalitsuse poolt koostatud eelarve projekti osas ei jäänud. Vallavalitsus pidi lähtuma ka sellest, et põhitegevuse tulem ei langeks väga palju alla 700 000 €. Summa, mille peame aastas säilitama, et maksta tagasi laenu, on 699 000 €. Teile on saadetud ka vallavalitsuse koostatud seletuskiri, milliseid tulusid suurendati ja milliseid kulusid vähendati.

Küsimused:

Maido Ruusmann: - on hea meel, et eelarvet ei suunata vastuvõtmisele, vaid teisele lugemisele, kuna see kubiseb vigadest ja valeväidetest. Et Reformierakonna poolt tehtud muudatusteks ei olnud kassa- ja panga jääki, on vale, sest sellel hetkel, kui muudatusi tehti, olid kõik võrdses olukorras. Oli esimene lugemine, mil selginesid reaalsed kassa- ja panga jäägid 2025. aasta lõpust. Tegeliku olukorra muutmiseks said kõik esitada ettepanekuid. Täna on olukord, kus muudatused tehti endast lähtuvalt, muudeti tasusid ning öeldakse, et teie ettepanekuteks mingisuguseid vahendeid ei jäänud. Kassa- ja panga jääki ei ole ja ei olegi millestki rääkida. Võiksime korrektsuses kokku leppida. Vaadates ka *(tabelis olevaid)* veerge ja kui volikogu esimees ütles, et muudatuste esitamise aeg on kõikidele 4. veebruar, siis kehtib see kõikidele, k.a *(majandus- ja eelarve)* komisjoni esimehele ja vallavalitsusele. Kas kellelgi on õigus minna üle muudatusettepanekute vormist ja tähtajast? Vaadates majandus- ja eelarvekomisjoni protokolli, on Kosemets teinud ettepanekuid. Vaadates volikoguks saadud materjale, ei ole Kosemetsa esitatud ettepanekuid. Kas töökorras on nii, et Kosemets teeb koosolekul ettepanekuid ja neid arutatakse? Kas on selge reglement, kuidas ettepanekuid tehakse ja kas kõikidele kehtivad ühtemoodi reeglid?

Karl Kirt: - selgitan, et eelarve eelnõu menetlemisel on lähtutud Tõrva valla finantsjuhtimise korrast. Selles on kirjas, et komisjon võib eelarve projekti teha ettepanekuid ka pärast ettepanekute esitamise tähtaja möödumist ettepanekute läbivaatamise käigus.
Maido Ruusmann: - komisjon võib, tabelis on kirjas vallavalituse ja volikogu liikmete ettepanekud. Miks siis on Reformierekonna ettepanekud, nemad on ka volikogu liikmed?
Karl Kirt: - ilmselt on siis tabel natuke ebatäpne. Komisjon vaatas need ettepanekud läbi ja kiitis heaks.

Indrek Valner: - küsimus on teises tabelis, kus on rida 157 (külaseltsid). Seal on -500 000 €. Kas viis külaseltsi jagavad ära ja annavad vallale 100 000 €?
Maire Appo: - tegemist on valla eelarvestrateegias ja eelarve esimese eelnõu projektis oleva summaga. Seal on külaseltsidele saadav toetus 400 000 € ja omaosalus 100 000 €. Et hetkel ei ole teada, kust seda summat taotletakse, võeti see praegu eelarve projektist välja. Tegemist on puhtalt investeeringutega.
Indrek Valner: - kas külaseltsid üldse toetust saavad? Meie hulgas on palju külaseltside esindajaid. Kõik erakonnad lubasid külaseltse aidata. Eelarvest ei loe välja, kas nende soovidega arvestatakse või ei arvestata?
Maire Appo: - 500 000 € on puhtalt investeering. Põhitegevuse kuludes on külaseltsidele eraldatav toetus 41 000 €. Eelmisel aastal oli see 35 000 €. Seda on tõstetud.

Maido Ruusmann: - eelarve tabel, mis lugedes ka majandus- ja eelarvekomisjoni koosoleku protokolli, niinimetatud vallavalitsuse liikmete ja volikogu liikmete ettepanekud, kiideti heaks ja tehti ettepanek saata volikogule II lugemisele. Eelarve projekt ja muudatused nägid ette valla valitsemise kulude ehk volikogu ja vallavalitsuse tasude tõstmist võrreldes eelmise aastaga 30 000 € võrra. 30 000 €, see on kaks mänguväljakut ja ka täpselt nii palju, kui palju tahetakse koguda lastevanematelt lasteaia kohatasude tõusuga. Kas koalitsioon, kes on asunud Tõrva valda juhtima, tahab plaanitava lasteaia kohatasu tõusuga katta tõusnud valitsemiskulusid?
Maire Appo: - ei usu, et see on täpselt nii. Lasteaia kohatasu tõusuga on muudetud eelarves ka lasteaia Mõmmik töötajate töötasu tõus. Lasteaia kohatasu tõusu panin sisse juba algsesse eelarve projekti, eeldades et kohatasu ikkagi tõstetakse.

Maido Ruusmann: - aga see väide on õige, et kohatasud tõusevad sama palju kui valitsemiskulud?
Maire Appo: - sellised on numbrid, kui sa nii välja tõid. Vallavalitsuses on rohkem tasulisi liikmeid ja samuti on rohkem volikogu komisjone, varasemale on üks komisjon lisaks. Samuti on kõikides komisjonides rohkem liikmeid. Võttes aluseks valitsuse liikmetele ja volikogu liikmetele tasu määramise korra, arvestades et neid valitsuse liikmeid, kes ei kuulu Tõrva Vallavalitsuse struktuuri, tasustatakse.

Eero Viisu: - kas külaseltsidel ei ole mõtet ühtegi projekti kirjutada, sest omaosaluseks ei jäänud midagi?
Maire Appo: - investeerimistabelis on reserv 100 000 €. Kui tuleb projekt, mida saab käsitleda investeeringuna, saab seda kasutada, mitte küll klausliga otseselt külaseltsidele. Väikeste projektide kaasfinantseerimised tuleb katta põhitegevuse alt.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna majandus- ja eelarvekomisjoni esimehele.

Virgo Kosemets: - minu ettepanekuid arutasime koos vallavalitsuse liikmetega enne majandus- ja eelarvekomisjoni koosolekut. Käisime ettepanekuid uurimas ka kohapeal. Ettepanekud esitasime õigel ajal. Komisjoni koosolekul arutasime minu ettepanekud läbi ja tegime koos vallavalitsuse liikmetega teatud kompromissid.
Eelarve menetlemine sõltumata meie tahtest, oli suuresti kinni eelmise vallavalitsuse poolt koostatust ja ka eelnevatest laenudest. Võrreldes eelmise vallavalitsuse koostatud eelnõuga, on läinud kallimaks kõrtsihoone ehitus seoses ridadega, mida ei oldud õigel ajal eelarvesse pandud. Igal juhul pidime kuskilt tagasi tõmbama. Vaadates eelarve eelnõu üle, võttis majandus- ja eelarvekomisjon seisukoha, et läheme pakutud ja koos tehtud eelnõuga edasi ning esitame selle volikogule teisele lugemisele.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Küsimused:

Maido Ruusmann: - on oluline kokku leppida, kuna tuleb ka kolmas lugemine, mismoodi muudatusettepanekuid ikkagi esitatakse?
Mulle tundub, et majandus- ja eelarvekomisjoni esimehel on läinud oma positsioon ja võimude lahususe printsiip segamini. Lugedes majandus- ja eelarvekomisjoni protokolli, selgub et Virgo Kosemets on käinud gümnaasiumis inspekteerimas WC-sid ja öelnud palju sinna raha läheb. Nüüd me kuuleme, et istus vallavalitsuse liikmetega maas ja leppisid kokku, mis läheb sisse ja mis läheb välja. See on ilmselges vastuolus kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusega ja ka võimude lahususe printsiibiga.
Majandus- ja eelarvekomisjoni esimees on jätkuvalt volikogu liige. Kõikidele kehtivad ühesugused reeglid, k.a kas muudatuseettepanekud esitati õigeaegselt. Meile saadetud materjalides ei ole ühtegi tabelit selle kohta, mida Virgo Kosemets ja milliste kulude arvel esitas.
On oluline kokku leppida, sõltumata ettepaneku esitajast, milliste kulude arvelt tulud sisse tuuakse või vastupidi. Täna me sellest tegelikult aru ei saa. Siit küsimus ka vallavalitsusele – kes valda juhib?
Kas majandus- ja eelarvekomisjoni esimees esitas korrektse tabeli, kus näitas ära eelarve tulud ja kulud – jutt käis, et me esitasime, kes on „me“? Tabelist on näha, et ilusti on muudatusettepanekud esitanud Mittetulundusühing Põdrala Külade Ühendus ja Reformierakond, näidates ära tulud ja kulud. Palun selles osas selgitust.
Virgo Kosemets: - tegin ettepanekud kirjalikult enne tähtaega. Ilmselt arutas vallavalitsus neid isekeskis. Majandus- ja eelarvekomisjoni koosolekule kaasasime ka vallavalitsuse esindajad, kus arutasime ka neid asju, mida ma käisin kohapeal vaatamas koos Tarmo Tammega. Need

ettepanekud ei vajanud täiendavaid investeeringuid. Tegemist on kahe Helme projektiga, millele oleme omaosaluse pannud nulli. Tänu sellele saime võtta vähem laenu, kuna meie andmetel nende kahe objekti osas ei ole praegu andmeid, et neid rahastatakse. Nende omainvesteeringute summa on kokku üle 300 000 euro. Nendega arvestades tõstame kunstlikult laenukoormust, mida suure tõenäosusega ei tulegi. Seega lähtusin korrast ja ei teinud isetegevust.
Maido Ruusmann: - küsin, kas kuskil on tabel, kus on võimalik järgida volikogu esimehe poolt antud tähtajaks Virgo Kosemetsa poolt esitatud ettepanekud võrreldes esimese lugemisega? Kui on eelarve esimene lugemine, siis suunatakse see komisjonidesse, kus tehakse ettepanekuid ja kõik laekunud ettepanekud vaadatakse kogumis läbi. Ei saa ju olla, et ettepanekud vaadatakse läbi jooksvalt ja öeldakse, et teie ettepanekuteks enam raha ei jäänud.

Karl Kirt: - see, mis praegu on ekraanil, on korrektne. Eelarve eelnõu menetlemisel on lähtutud Tõrva valla finantsjuhtimise korrast. Selles on kirjas, et komisjon võib eelarve projekti teha ettepanekuid ka pärast ettepanekute esitamise tähtaja möödumist ettepanekute läbivaatamise käigus. Ettepanekud vaadati läbi. Virgo esitatud ettepanekutest ja vallavalitsuse ettepanekustest tehti koond ning majandus- ja eelarvekomisjon kiitis need muudatusettepanekud heaks. Tabelis ongi koond nendest ettepanekutest.

Eero Viisu: - olen ka selle komisjoni liige, kuid objektiivsetel põhjustel ei olnud koosolekul. Ettepanekud, mida peaksime arutama, seal ei olnud sellest sõnagi. Küll oli see hiljem Virgo saadetud memos.
Karl Kirt: - komisjonile olid saadetud kõik muudatusettepanekud.
Eero Viisu: - need mis tulid, on arvutis alles.
Virgo Kosemets: - ei oska öelda. Selle pidi edastama vallavalitsus. Mina edastasin oma ettepanekud õigeaegselt. Mäletan, kuidas oli eelmised neli aastat. Tulid ettepanekud, arutasime need komisjonis läbi – sobis, ei sobinud. Kui ettepanekud sobisid, tegi vallavalitsus selle järgi eelarve eelnõu, mis suunati volikogu istungile. Praegu on täpselt samamoodi.
Maido Ruusmann: - rahul ei ole sellega, et see on reglemendi vastane. Ka see, mida ütles komisjoni liige Eero Viisu, minnes komisjoni koosolekule, tal peab olema teada, milliste materjalide baasil arutelu toimub. Muudatusi peab käsitlema korrektselt, õigesti ja õiglaselt.

Karl Kirt: - võrreldes esimese lugemisega on laekunud kolm muudatusettepanekut, mis tuleb läbi vaadata ja hääletada. Esimene ettepanek oli Mittetulundusühingu Põdrala Külade Ühendus taotlus, kuid kuna siin ei ole esitatud katteallikat, jääb see hetkel välja ja seda ei saa hääletada.
Kas Reformierakond soovib oma ettepanekuid hääletada?
Maido Ruusmann: - loomulikult. Palume hääletada kõikidel ja palun võimalust selgitada, mis on esitatud muudatusettepanekute taga. Selgitan, kuidas tekkisid muudatused nii sisus kui rahalises kattes. Esialgses 2026. aasta eelarve projektis, mis saadeti volikogu liikmetele ja mis läbis esimese lugemise, seal oli arvestatud teadmisega, et kassa- ja panga jääk on null. Tegelikkuses kujunes see olulisel määral suuremaks. Kassa- ja panga jäägis oli ka mitmeid kohustusi, mis kandusid üle. 32 000 eurot oli täielikult läbi analüüsitud ja arvestatud, et sellise kassa- ja panga jäägiga on võimalik teha muudatusi. Sellest lähtus ka meie meeskond. Toimusid väga sügavad arutelud. Erinevatest valdkondadest inimesed panid pead kokku ja tegid järgmised muudatusettepanekud:
Muudatus nr 1 – suunata Tõrva kirik-kammersaali hoone remonditöödeks 4000 eurot. Viimati tegime selles ajaloolises hoones remonti aastal 2010.
Muudatus nr 2 - külaseltse tuleb kahtlemata jätkuvalt hoogustada. Külaseltside tegevuse täiendavaks toetamiseks nägime ette 7000 eurot.
Muudatus nr 3 - noortevolikogu tegevuse toetamine. Noored on meie tulevik. Noortevolikogu toimetab usinalt. Summa ei ole küll suur, kuid teinekord saavad noored teha 1000 euroga ära rohkem kui meie.
Muudatus nr 4 – väga oluline on noorte omaalgatuse fondi suurendamine, milleks on meiepoolne ettepanek 3000 eurot. Teame, et meil lõppes noorte omaalgatusfondi taotlusvoor ja sealt jäi välja kaks head projekti, kuna raha ei jagunud.

Muudatus nr 5 - kaitseliidu malevkonna maja renoveerimine on samuti väga oluline. Eelmisel aastal eraldati sellele 10 000 eurot. Sellel aastal teeme ettepaneku eraldada täiendavalt 5000 eurot.
Muudatus nr 6 - eakate ühenduste tegevuste täiendav toetamine. Eakad on meil kogukonnaliikumistes kõige aktiivsemad. Võttes erinevaid ühendusi, hõlmavad need sadu eakaid inimesi. Nende tegevuse toetamine on vajalik ja on meie kohus. Ettepanek on eraldada nende tegevuste toetamiseks täiendavalt 5000 eurot.
Muudatus nr 7 - KEKi spordihoone kaasajastamine. Sellist suurt spordihoonet korras hoida on kaunis keeruline. Tõrva kui liikuv rahvas ja maailmatasemel sportlasi kasvatav linn, vajab ka spordihoone investeeringuid *(5000 eurot)*.
Muudatus nr 8 – see ettepanek on meil alamärgatud ja alarahastatud. Tõrva petanki klubi hõlmab suurt hulka Tõrva valla inimesi. Märkimisväärne on ka see, et nad on täiesti Euroopa tipus. *(Suurvõistlustel osalemiseks 2000 eurot).*
Kaheksa ettepanekut me tegime ja palusime nendega arvestada. Näitasime ära ka katte. Küsimus oli vaid, kas tahetakse toetada või ei taheta toetada. Lugedes majandus- ja eelarvekomisjoni protokolli, nähtus et majandus- ja eelarvekomisjon ei taha toetada. Seega palun igal juhul hääletust ja palun iga muudatust hääletada eraldi.

Volikogu esimees pani hääletusele Reformierakonna ettepanekud, mille esitasid kuus volikogu liiget:
1) kirik-kammersaali hoone remonditööd – suunata sinna 4000 eurot.
Hääletati: 5 poolt, 7 vastu, 1 erapooletu.

2) külaseltside tegevuse täiendav toetamine 7000 eurot.
Hääletati: 5 poolt, 5 vastu, 3 erapooletut.
Karl Kirt: - ettepanek ei leidnud toetust.

3) noortevolikogu tegevuse toetamine 1000 eurot.
Hääletati: 7 poolt, 8 vastu.
Karl Kirt: - ettepanek ei leidnud toetust.

4) noorte omaalgatuse fondi suurendamine 3000 eurot.
Hääletati: 6 poolt, 6 vastu, 4 erapooletut.
Karl Kirt: - ettepanek ei leidnud toetust.

5) kaitseliidu malevkonna maja renoveerimine 5000 eurot.
Hääletati: 5 poolt, 9 vastu, 1 erapooletu.
Karl Kirt: - ettepanek ei leidnud toetust.

6) eakate ühenduste tegevuste täiendav toetamine 5000 eurot.
Hääletati: 6 poolt, 8 vastu, 3 erapooletut.
Karl Kirt: - ettepanek ei leidnud toetust.

7) KEKi spordihoone kaasajastamine 5000 eurot.
Hääletati: 7 poolt, 9 vastu.
Karl Kirt: - ettepanek ei leidnud toetust.

8) Tõrva petanki klubi suurvõistlustel osalemine 2000 eurot.
Hääletati: 9 poolt, 6 vastu.
Karl Kirt: - ettepanek leidis toetust.

Karl Kirt: - muudatusettepanekud, mis puudutavad vallavalitsuse liikmete ja volikogu liikmete ettepanekuid, nendega on majandus- ja eelarvekomisjon arvestanud ja neid ei pea hääletama.

Volikogu majandus- ja eelarvekomisjoni ettepanek oli küll lõpetada eelarve teine lugemine ja suunata see vastuvõtmisele, kuid on esitatud muudatusettepanek.

Maire Appo: - tabel on tasakaalust väljas. Kas keegi leiab tulusid või vähendab kellegi kulusid?

Maido Ruusmann: - kuna tabel on tasakaalust väljas ja lasteaia kohatasude tõus on alles esimesel lugemisel, mis võib tuua kaasa ka erinevusi eelarves, siis teen ettepaneku teha täna eelarve teine lugemine, et asuda järgmisel istungil eelarve kolmanda lugemise ja vastuvõtmise juurde. Seega saab veel täpsustada numbreid ja teha muudatusettepanekuid.

Otsustati: lugeda Tõrva valla 2026. aasta eelarve II lugemine lõppenuks.
Hääletati: - 18 poolt.

Karl Kirt: - ettepanekud 2026. aasta eelarve osas palun esitada hiljemalt 2. märtsil 2026. Vastuvõetud otsusega langeb päevakorrast ära punkt nr 2 „Tõrva valla 2026. aasta eelarve vastuvõtmine“.

2. „Vanema poolt kaetava osalustasu kehtestamine Tõrva valla alusharidusasutustes“ I lugemine.
Ettekandja: abivallavanem Ülle Juht
Kaasettekandja: haridus- ja noorsootöökomisjoni esimees Romet Piller

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna abivallavanemale.

Ülle Juht: - tegemist on pika ajalooga teemaga. Vähemalt kolm aastat on olnud see laual ja täna oleme hetkes, kus sellega oodata ei ole mõistlik. Valitsuse ettepanek on kehtestada osalustasu ühe lapse eest 35 eurot kuus ning samaaegselt lasteaias käiva ühe pere kolmandast lapsest alates osalustasu 20 eurot lapse kohta kuus.
Täna kehtivad kohamaksud on aastast 2018. Need on erinevates lasteaedades väga erinevad. Viimase viie aastaga on valla alushariduse kulud kasvanud üle 70 protsendi ning toiduainete kulud 100 protsenti. Nagu nähtub määruse seletuskirjas olevast tabelist, on alushariduse kogukulu aastatel 2020 kuni 2025 suurenenud *(1224 eurolt 2020. aastal 2121 euroni 2025. aastal)*. Riigi poolt on Tõrva valla alusharidusse suunatud ca 88 000 eurot, aga kulud on natuke üle kahe miljoni. Kulusid vähendada ei saa. Alushariduse õpetajate palgad on omavalitsuse enda lahendada. Tahe on see, et õpetajate palgad oleksid võrdsed või vähemalt enamvähem võrdsed nii lasteaias kui koolis. Seega on vaja leida lahend. Seletuskirjas on toodud välja kalkulatsioon, kui kohatasu on 35 eurot kuus. Lisan juurde, et toit on Tõrva valla lasteaedades lastele tasuta.
Seletuskirjas on välja toodud ka osalustasud naabervaldades. Näiteks Otepääl on kehtestatud lapsevanema poolseks omaosaluseks täna 62,02 € kuus. Riik lubab osalustasuks kehtestada palga alammäärast lapse kohta kuus kuni 20%. Meie lasteaedades jääb osalustasu alla 4 protsendi. Kui tasu on 35 eurot kuus, laekub omavalitsusele 99 715,00 €. Arvud on võetud 1. aprilli seisuga. Vahe täna kehtivate hindadega on ca 50 000 €. See raha suunatakse tagasi alusharidusse (lasteaedade arendustegevusse, tugiteenustesse). Oleme rääkinud Mõmmiku lasteaia õppekohtadega. Info on olemas Hummulil. Eile toimus arutelu Riidajas. Kohal ei olnud Ala esindajat. Info talle saadetakse, et ta saaks avaldada oma arvamust ja teha ettepanekud. Valmisolek on olnud juba mitmeid aastaid. Saadakse aru, et hinnad on jäänud ajale jalgu. Rõhutan seda, et kõige tähtsam selle otsuse juures on laps – tema areng, tema võimalused.

Küsimused:

Maido Ruusmann: - kas pole pentsik, et volikogu materjalid saadeti laiali eelmisel reedel ja Riidaja lapsevanemad arutasid seda alles eile? On tulnud tagasiside, et aruteludel serveeritakse seda kui tutvustamist ehk me teeme selle niikuinii.

Tõrva Vallavolikogu haridus- ja noorsootöökomisjon tegi teistsuguse otsuse kui see, mis on meile täna lauda toodud. Üldprintsiibis valdkonna komisjon on antud valdkonnas otsuseid tegev ning seda ka aktsepteeritakse. Kas meil kaasamine on näiline? Komisjoni ei arvesta, lapsevanematele tutvustame siis, kui otsus on juba tehtud. Kuidas sa seda kommenteerid?
Ülle Juht: - kõik laekunud ettepanekud on meil olemas. Sellepärast on täna ka esimene lugemine ja arutame tänaselt lugemiselt tulevaid ettepanekuid. Kõik, kes on soovinud, on olnud kaasatud. Nii lapsevanemad, nii hoolekogud, nii õpetajad kui ka pidaja.

Eero Viisu: - käime midagi välja, aga pärast tuleb välja, et me ei saa seda välja käia, sest ettepanekud on kuskilt tulemata. Tasud on ühtlustatud, kuid mõistlik oleks jätta väljaspool Tõrva linna asuvad lasteaiad siiski odavamaks. Maapiirkondade lasteaedades on last odavam hoida. See tõmbaks Tõrvas asuvatelt lasteaedadelt pingeid maha. Võib-olla tahaksid kõik tuua lapse Tõrva linna lasteaeda. Lõppkokkuvõttes peame hakkama ehitama Tõrva järgmist maja ning paneme Ala ja Hummuli kinni.
Ülle Juht: - see on inimese enda valik. Me oleme kindlad, et osutame alusharidusteenust kõikides lasteaedades sama kvaliteetselt. Täna käib linnalapsi linnast väljas asuvates lasteaedades ja vastupidi. Me ei tohiks lähtuda asukohapõhiselt.

Indrek Valner: - Alal pöördusid ka lapsevanemad, andke andeks nn „lapsemaksu“ osas – hinnatõus 250%. Mõne pere jaoks võib see olla väike raha, mõne jaoks suur raha. Inimene, kes hakkab maksma igal kuul – noored inimesed, kaks last käivad lasteaias, remondivad maja või üürivad korterit, neil on iga sent arvel. Seda on ka varem räägitud, aga jäetud tegemata põhjusel, et lasteaia tasu oleks null. Ka Tallinnas on lasteaia maks null, miks ka Tõrva ei või nii teha?
Ülle Juht: - 35 eurot, mis on meie ettepanek, on lõunapiirkonna madalaim.
Indrek Valner: - seletuskirjas on välja toodud, et Viljandis on 20 eurot.
Ülle Juht: - sellele lisandub toiduraha. Meil on toit tasuta.
2027. aastal jõustuvad rangemad nõuded tugiteenuste osas, millele me peame vastama. Olen saanud telefonikõnesid Tõrva linnas puuduvate lasteaia kohtade osas. Mõmmikus on plaanis avada veel üks rühm ja püüame saada olemasolevate võimaluste piires maksimumi.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehele.

Romet Piller: - komisjon arutas seda ettepanekut. Komisjoni ühtne seisukoht, v.a Indrek oli, et kohatasu tõus on vajalik. Küll aga esitas komisjon volikogule teistsuguse ettepaneku. Komisjoni ettepanek oli teha täna esimene lugemine ja arvestada täiendavaid ettepanekuid, mis on tulnud Tõrva Kooli hoolekogust ning võtta määrus vastu märtsis.

Küsimused:

Maido Ruusmann: - lastevanemate ja hoolekogu kaasamine, kuidas sa seda kommenteerid? See puudutab ikkagi väga suurt hulka. Kuidas me saame kätte teadmise, mis on tegelikult tõsi? Arvame, et on valmisolek, aga me teame, et elu on täna keeruline. Kätte on saadud jaanuari elektriarved. Kas see võimekus on olemas? Kuidas sa komisjoni esimehena jõuad selle teadmiseni, et tõstad käe nn „lastemaksu“ poolt?
Romet Piller: - osalesin ise Mõmmiku hoolekogu koosolekul, mis toimus kaks päeva enne komisjoni koosolekut. Vanemad olid valdavalt seda meelt, et tõus on vajalik. Hetkel ei ole infot Tõrva Kooli vanemate osas. Võttes arvesse seda, mulle tundub, et vanemad on tõusuga nõus. Millisel kujul on tõus, seda peab täpsustama.

Aivar Uibu: - kas transporditeemalist küsimust ei tõstatunud? Linnas on vahemaa 1 kuni 2 km, maal tuleb vanemal last lasteaeda viia 10 kuni 20 km kaugusele. Sellest tulenevalt võiks mõelda, et maalasteaedadel oleks kohamaks odavam.

Romet Piller: - transporti selliselt me ei arutanud. Küll aga rääkisime toidu raiskamisest, kuna vanemad ei teata lapse puudumisest. Saame selle võtta arutelusse järgmisel komisjoni koosolekul.

Magnus Kirt: - kas vanemate nõusolek oli arutusel vaid Mõmmiku lasteaia vanematel või kogu valla lasteaedade vanematel?
Romet Piller: - see oli Mõmmiku hoolekogus. See on toimunud kõikides hoolekogudes, aga mina ei ole kursis, mida arutas eile Tõrva Kooli hoolekogu.

Maido Ruusmann: - kui arutelu vanematega toimus, on oluline, kuidas seda vanematele serveeriti. Igasugune maksutõus on poliitiline otsustuskoht. Kui me läheme lapsevanemate käest küsima, kas te tahate, et teie lastele ostetakse lasteaeda uued voodid? Kui tahate, peame võtma teie käest rohkem raha. Mis on alusbaas?
Romet Piller: - suuresti on tõusnud hariduslike erivajadustega laste arv. Juba täna ei suuda lasteaed vajalikus mahus tugimeetmeid pakkuda.
Maido Ruusmann: - täpsustav küsimus. Lapsevanemad andes nõusoleku, saavad teadmise, et nad saavad midagi enamat tagasi?
Romet Piller: - jah.

Indrek Valner: - mu enda tütar on hoolekogus ja ta tuli ka jutuga, et see maks tuleb niikuinii. Vähemalt oli see tema arusaam.

Ülle Juht: - alustasime Mõmmikust. Ka meie hulgas on Mõmmikus käivate laste vanemaid. Nende hoiak oli, et see summa peaks olema veel suurem. Toodi välja, kui palju maksavad õppevahendid. Mõne töövihiku hind on 9 €. Ka mänguvahendite hinnad on teinud hüppelise kasvu.

Karl Kirt: - nõuded kasvavad. See panebki omavalitsused keerulisse olukorda. Seoses Kagu-Eestis rahva arvu vähenemisega, mis on paratamatus, väheneb ka tulubaas. Riik toetab lasteaeda 88 000 euroga, mis katab tänases arvestuses ca 42% lasteaia kuludest. Inimarengu aruandes tõstetakse alusharidus väga olulisele kohale. Kui tuua siia kõrvale üldhariduskulud, siis täna katab riik kogu eelarvest ca 72%. Sealhulgas pea kogumahus ka õpetajate palgad. Omavalitsuse jaoks on siin selgelt väga keeruline olukord. Kui me kehtestame mistahes tasu, on see lõpuks poliitiline otsus ja erinevad seisukohad tulebki kaalukausile panna. Kui me tahame väga head lasteaia teenust, kas me suudame seda siis vaid tulumaksuga ja toetusfondi rahadega katta? Olen tänulik, et me ei ole siin lasteaia kohatasudega pööraseks läinud. Kui see aitab saada paremat teenust, siis tasub seda kaaluda.

Maido Ruusmann: - see ongi poliitiline otsus. Tänasel koalitsioonil on võimalik lasteaia kohatasu kaotada, jätta see samaks või tõsta. Teenuse parendamise mõttes, proovides luua sidusust sellega, et kui me kogume vanemate käest raha, saame pakkuda paremat teenust. Mina ütleks, et vanemate käest kogutud rahaga te tõstate tegelikult valitsemiskulusid. See summa, mille vanematelt korjate, sellega tõstate valitsemiskulusid. Ostes lasteaedadesse rohkem raamatuid ja õppevahendeid, tuleb see maksumaksja taskust. Rääkides poliitilistest valikutest, on väga selgelt küsimus, et kui see oleks tõepoolest niimoodi, et ei ole muid võimalusi, saaks lastevanematega läbi rääkida. Täna teete silmakirjaliku käigu. Te tõstate ühe nipsuga valitsemiskulusid 30 000 eurot ja räägite vanematele, et te peate rohkem maksma, aga teie laps on kõige tähtsam. Teie laps on kese. See, et ta saaks paremat haridust, peab rohkem raha võtma. Tegelikkuses võtate te selle raha omale. Lähim, kus kohamaks on null, on Kanepi vald. Miks nad seda tegid? Põhiharidus on tasuta, isegi kõrgharidus on tasuta. See, et koolieelsete lasteaedade vanematelt, eriti veel piirkondades, mis on maha jäänud, võtame raha, ei ole õige ega õiglane. Isegi Tallinn teeb lasteaia koha tasuta. Teades, kui palju raha läheb vanematel väikelaste kasvatamiseks, kui me tõstame 250%? Riidaja laste kohatasu tahetakse tõsta 250−300%. Ühekorraga, selleks et saaks tõsta palkasid.

Meie teeme kindlasti ettepaneku lasteaia kohatasu mitte tõsta.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Karl Kirt: - ettepanekud määruse eelnõu osas esitada hiljemalt 2. märtsil 2026.

Otsustati: lugeda määruse eelnõu „Vanema poolt kaetava osalustasu kehtestamine Tõrva valla alusharidusasutustes“ I lugemine lõppenuks.

3. Tõrva valla huvihariduse ja huvitegevuse kava 2026 kinnitamine
Ettekandja: abivallavanem Ülle Juht
Kaasettekandja: haridus- ja noorsootöökomisjoni esimees Romet Piller

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna abivallavanemale.

Ülle Juht: - koostatud kava kajastab 2026-ndat aastat. Sel aastal on riik huvihariduse rahasid vähendanud summas 5152 eurot. Siia huvigruppi kuuluvad noored 7 kuni 19 aastat. Selle toetuse jagamist reguleerib noorsootöö seadus. Toetust eraldatakse eesmärgiga huvitegevuse kättesaadavuse ja mitmekesisuse parandamiseks.

Küsimused:

Maido Ruusmann: - meil on Tõrva raadio, kes on olnud varasemalt huvitegevuse rahast toetatud. Tõrva raadio kolis muusikakooli ruumidesse, et saaks suunata rohkem vahendeid raadio tegevusse. Siin kavas Tõrva raadiot ei ole, on ta kuskil muu rea peal? Kuidas me seda ettevõtmist edaspidi toetame?
Romet Piller: - Tõrva raadio on nüüd valla pinnal. Kõige suurem kulu oligi üürikulu.
Maido Ruusmann: - minu mälu järgi, kui raadio kolib ära, ei võeta seda raha ära, vaid suunatakse tegevustesse. Kuidas nendega läbirääkimised on läinud?
Ülle Juht: - see oli Tõrva raadio enda ettepanek. Nad ei vaja toetust sellisel määral, mis on eelnevatel aastatel olnud. Üks asi on kolimises ja teine endi motiveerimiseks ja uute lahenduste leidmiseks.
Karl Kirt: - huvitegevusel on oma printsiibid, mis eeldavad kindlat regulaarsust. Tõrva raadio ei ole klassikalises mõttes huvitegevus. Noortekeskuse ja kogukonnakeskuse alt on neil võimalik tegevuseks toetust saada. Tänu sellele, et nad asuvad muusikakooli ruumides, ei ole püsikulusid.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna haridus- ja noorsootöökomisjoni esimehele.

Romet Piller: - arutasime kava komisjonis ja oleme rahul sellega nagu siin kirjas on. Tekkis küsimus, kuidas me kaardistame huvitegevuses noorte osalust? Leidsime, et statistikat ei koguta ehk kõige õigemal viisil. Komisjoni ettepanek on eelnõu vastu võtta.

Küsimused:

Magnus Kirt: - kuidas olete pannud paika plaani parandada noorte liikumisharjumusi?
Romet Piller: - selleks on erinevad spordiklubid, kes esitasid rahastamistaotluse. Kogukonnakeskuse all on ka meie algatus „Tõrva sörk“.

Maido Ruusmann: - et huvihariduse kava sisaldab tegevusi erinevates valdkondades, nii sporti kui kultuuri, oleks vajalik koostöö nende komisjonidega. Tuleviku mõttes oleks hea komisjonide vaheline ühistöö.

Karl Kirt: - kas probleem on andmekogumises või toetus ei jõua nende noorteni, kellel on seda vaja? See on küll täiendav toetus lisaks sellele, mida omavalitsus ise rahastab. See on vajalik toetus, aga tuleb tõsiselt analüüsida, kes on need noored, kes jäävad täna välja. Viidates veelkord inimarengu aruandele, võtmekoht käitumisprobleemide ja tuleviku vaates ka liikumisküsimustes, on huviharidusel ja huvitegevusel. See kinnistab seda, mida üldhariduses õpitakse. See koostööpunkt peab olema omavahel olemas. Tõsi on see, et seda rahastust vähendatakse.

Ülle Juht: - ülevaate vanuselisest proportsioonist saate kavast. Spordile jagatakse raha lisaks ka vallaeelarvest.
Magnus Kirt: - üks asi on raha, aga teine asi on raha õige suunamine. Raha võib olla lademetes, aga kui me ei oska seda õigesti suunata, siis ei anna võib-olla õiget efekti.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Küsimuse otsustamiselt taandas end volikogu liige Romet Piller.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 13 „Tõrva valla huvihariduse ja huvitegevuse kava 2026 kinnitamine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 17.

4. Omafinantseeringu garanteerimine

Ettekandja: vallavanem Kalle Vister
Kaasettekandja: majandus- ja eelarvekomisjoni esimees Virgo Kosemets

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Kalle Vister: - 06.02.2026 esitas vallavalitsus taotluse meetme „Kohaliku omavalitsuse investeeringud jalgratta- või jalgteedesse“ teise vooru. Rahastamisperiood on 2021−2027, seetõttu on viimane võimalus sellest voorust vahendeid taotleda. Arutasime seda võimalust arendusspetsialisti Mariell Viinalassiga ja vallavalitsus otsustas kirjutada sellesse meetmesse taotluse. Võtsime eelhinnapakkumise ja see osutus suurusjärku 739 891,96 eurot. Kuna toetuse maksimaalne suurus on 500 000 eurot, siis omaosalus on 240 000 eurot. Projekt viiakse ellu Veski ja Patküla tänavate kõnniteedel. Otsuse eelnõule on lisatud joonis, kuhu teed on planeeritud. Tegemist on piirkonnaga, kus jalakäijate liiklemine ja jalgrattaga sõitmine on ohus. Projekti elluviimisega tahame tõsta liiklejate turvalisust.
Projekti taotluse juurde peame andma volikogu poolt omafinantseeringu garantii. Projekti vastus peaks tulema mais. Projekti puudutav on põhjalikult lahti kirjutatud otsuse seletuskirjas.

Küsimusi ei esitatud.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna majandus- ja eelarvekomisjoni esimehele.

Virgo Kosemets: - majandus- ja eelarvekomisjon kuulas vallavalitsuse ettepaneku ära ning leidis, et mõistlik on sellesse vooru minna ning anda garantiikiri.

Küsimused ja sõnavõtud:

Maido Ruusmann: - üldreegel peaks olema see, et enne kui minnakse *(rahastust)* taotlema, räägitakse ette ära, kuid siinkohal kiidan vallavanemat ja arendusspetsialisti Marielli. Kui on

asjad, millel on tunda konsensuslikku otsust, tuleb julgelt peale hakata, mitte lükata asju ära, et me ei saanud esitada, kuna ei olnud garantiikirja.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 14 „Omafinantseeringu garanteerimine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 18.

5. Tõrva Vallavolikogu 11.12.2025 otsuse nr 1-3/2025/29 „Volikogu alatiste komisjonide moodustamine“ muutmine
Ettekandja: volikogu esimees Karl Kirt

Karl Kirt: - muudatuse soov tuli ettepanekuna, et komisjonides võiksid olla erinevate piirkondade esindajad. Suheldes kogukonna- ja turvalisuse komisjoni esimehe Sander Karuga, oli tema soov, et Ala ja Karjatnurme piirkond ei jääks välja. Meil on volikogu liige Riho Viitak, kes võiks sellesse komisjoni kuuluda. Sellest ka soov muuta komisjoni koosseisu ülempiir. 11. detsembri 2025 otsuses oli komisjoni liikmete arv 5−10, antud eelnõus on liikmete arv 5−11.

Küsimused ja sõnavõtud:

Maido Ruusmann: - siinkohal kiidan volikogu esimeest ja laidan neid volikogu liikmeid, kes ei pea seda vajalikuks. Kui istusime siin volikogu saalis 11. detsembril ja määrasime komisjonide koosseise, tegin korduvalt heatahtlikke ettepanekuid. Volikogu esimees saatis volikogu liikmetele käsiraamatu, kus oli kirjas, et volikogu komisjone moodustades arvestatakse volikogu proportsionaalsuse printsiibiga volikogu koosseisus. Rõhutasin seda. Sellele on juhtinud tähelepanu ka õiguskantsler. Palusin komisjoni esimeestel sellega arvestada. On hea meel, et Sander Karu, kes on vähemalt oma ametilt meie põhiõiguste kaitsja, võttis seda tõsiselt ja hakkas sellega juba samal 11. detsembri õhtul tegelema. Kutsun siinkohal üles - see muudatus kehtib ka teiste komisjonide kohta.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 15 „Tõrva Vallavolikogu 11.12.2025 otsuse nr 1-3/2025/29 „Volikogu alatiste komisjonide moodustamine“ muutmine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 15, erapooletuid 2.

6. Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu muutmine
Ettekandja: komisjoni aseesimees Indrek Valner

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna kogukonna- ja turvalisuse komisjoni aseesimehele.

Indrek Valner: - teen ettepaneku määrata kogukonna- ja turvalisuse komisjoni liikmeks Riho Viitak.

Küsimusi ei esitatud.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 16 „Kogukonna- ja turvalisuse komisjoni koosseisu muutmine“.
Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 13, erapooletuid 2.

7. Spordikomisjoni koosseisu muutmine
Ettekandja: komisjoni esimees Alois Tapfer

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna spordikomisjoni esimehele.

Alois Tapfer: - ettepanek on lisada lisaks praegustele spordikomisjoni liikmetele Romet Kivi ja Karl Kirt, et spordikomisjoni töö oleks veelgi sujuvam ja laiapõhjalisem.

Küsimused:

Maido Ruusmann: - kas sa mõtlesid, kuidas me siin proportsionaalsuse printsiipi rakendame? See on küsimus ka volikogu esimehele.

Karl Kirt: - valimisliit Terve Tõrva poolt on üks esindaja. Parandame selle probleemi. Valimisliidul ei ole hetkel proportsionaalset esindatust. Täna on komisjonis kaks Reformierakonna esindajat, Isamaa esindajaid, väljastpoolt eksperte. Komisjoni esimehel oli soov kaasata Romet, kuid seega tuli kaasata ka üks volikogu liige. Selle nõusoleku andis volikogu esimees.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 17 „Spordikomisjoni koosseisu muutmine“. Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 13, erapooletuid 2.

8. Vallavanema informatsioon

Ettekandja: vallavanem Kalle Vister

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Kalle Vister: - materjal on saadetud ette. Valla elanike arv seisuga 01.02.2026 oli 5760. Võrreldes 01.01.2026 seisuga vähenes elanike arv 17 inimese võrra. Sünde oli 4, surmasid 8. Valda saabus 13 inimest ja lahkus 25. Selline liikumine on olnud, aga püüame tegutseda nii, et seda protsessi peatada.
Kui võrrelda tulumaksu laekumise kassapõhiseid numbreid eelmise aasta jaanuari seisuga, siis 2025. aasta jaanuaris oli see 590 030 € ja selle aasta jaanuaris 614 251 €. Siin on väike pluss, 24 221 €, s.o suurusjärgus 4%.
Kindlasti olete pannud tähele, et kõrtsihoone ümber on tekkinud piirded. 16. veebruaril sõlmisime kõrtsihoone ehituslepingu. Tööde teostaja on aktsiaselts Tartu Ehitus. Võib-olla olete FBs näinud, kuidas toimus lepingu allkirjastamine. Lepingu selline allkirjastamine pakkus ka ehitajale meelolukat tunnet. Kui kõik läheb plaanipäraselt, siis tähtaeg on 2027. aasta jaanuar.
Oleme allkirjastanud ka kokkuleppe SW Energia OÜga Tõrva linnas kaugküttevõrgu arendamiseks. Oleme kooskõlastanud hankelepingu Eesti Energiaga katla soetamiseks. Seega on olulised asjad liikuma pandud.
Oluline on olnud kriisiteema. Täna on võimalik saada toetust. Olen käinud nii lõuna piirkonna kui ka vabariiklikul seminaril. Meie kriisi- ja ennetustööspetsialist Ahto Uuspalu on teinud väga head tööd. Avanemas on voorud korteriühistutele, kerksuskeskustele ja kohalikele omavalitsustele. Tulemas on voorud, kus saab taotleda vahendeid turvalisuse jaoks, nt generaatorid. Seega hoiame ka selles osas kätt pulsil.
Hariduse poolelt toon välja, et Tõrva Gümnaasiumis viidi läbi ministeeriumi poolt järelevalve. Täna saabus õiend ning saame teile anda tagasisidet. Oleme teinud koos abivallavanemaga alusharidusasutustes koostöövestlusi ning oleme jõudnud niikaugele, et 23. veebrauarist asub tööle haridusspetsialist.
Kogukonnakeskuse juhina on alustanud tööd Jane Õim.
Kirik-kammersaali üritustest tooks välja olulise tähtsusega ürituse „Herta Laipaik 105“.
Oleme vastu võtnud mitmeid ministreid. Meil käis siseminister Igor Taro koos delegatsiooniga, kuhu kuulusid ka kantslerid ja asekantslerid. Teemaks ikkagi kriisiolukord. Minu omavalitsus sisendites oli Tõrva vald kaheksandal tasandil, mida hinnati väga heaks tulemuseks. Maksimum-tasand on 9.

Valda külastas ka sotsiaalminister, kes külastas Tõrva Tervisekeskust ja tutvus perearsti tööga. Tervisekeskust on kenasti arendatud.
Kohtutud sai regionaal- ja põllumajandusministriga, kuna tegime kolme omavalitsuse pöördumise seoses probleemidega rongiliikluses. Saime kaasa räägita Mägiste ja Puka raudteejaama osas. Tõstatasime teema, et Viljandist minev rong Tallinnasse muutis graafikut ja seoses sellega muutsid graafikut ka bussid. Sellega kaasnes omakorda muusikakooli õpetajate lahkumine. See tekitas muusikakooli ja huvitegevuse jaoks n-ö kaose. Elroni esindaja sõnul ollakse rahul muudatustega, mis on sisse viidud Viljandi pool. Valgamaa Ühistranspordikeskus tegi lahenduse, et inimesed, kes tahavad rongile minna, saavad seda teha ja pärast, kes Tallinnast tulevad, saavad ka tagasi. Eraldi bussiliiklust hilisemaks muuta ei ole hetkel võimalik. Peame leidma lahenduse, et aidata päästa olukord, mis on muusikakoolis tekkinud.
Meid külastas jalgpalliliit Aivar Pohlaku ja Tõnu Sireli näol. Läbi sai räägitud ja arutletud jalgpalliväljaku arenduse teema. Saame ka selles valdkonnas hoo sisse.
Veel külastas meid Riigimetsa Majandamise Keskuse esindaja, kes andis ülevaate metsatööde tegevuskavast. Lageraiet ei teha, võetakse maha haiged puud ja võsastunud alad.
Kui meil käisid külas Valgamaa Ühistranspordikeskuse juhataja Ivar Unt ja Transpordiameti teehoiuteenistuse Lõuna osakonna juhataja, saime teada, et kui Taagepera sild läheb märtsis remonti ja kui pinnas läheb pehmeks, siis veetakse kruus peale ja suvel tagatakse tolmutõrje. Suvel läheb remonti Pikasilla sild ja liiklus suletakse. Võib-olla saavad üle vaid jalakäijad. Läbi Jõgeveste liikudes on rohkem kilomeetreid ja ajakulu. Silla remondi kestvuseks hinnati ca 2 aastat. Kolmas sild, mis läheb remonti, on Koorkülas asuv Veskisild.

Küsimused:

Eero Viisu: - meil on sel aastal erakordne talv. Miks meil lükati uisurajad sisse nädal tagasi, kui meil on olnud kaks kuud 30 cm jääd?
Kalle Vister: - kui tehti ettepanek teha Riiska järvele uisuväljak, pöördusin spordi- ja rahvatervisespetsialisti Tiina Neumanni poole, kuid ta põhjendas, et eelnevatel aegadel on olnud olukord, kus masin, mis lund lükkas, on vajunud läbi jää ja tema seda riski ei võta. Lasime võtta Päästeametil proovid ja lükkasime raja sisse.

Aivar Uibu:- vallavanema informatsioonist lugesin, et käib kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu I avaliku väljapaneku ettevalmistamine. Milline on selle hetkeseis?
Kalle Vister: - jõutud on avalikustamise faasi. Laua taga oleme istunud ja arutanud ka Voorbahi planeeringut.
Signe Kiin: - teavituskirjad läksid välja. Eriplaneering läheb avalikule väljapanekule 9. märtsist kuni 19. aprillini, kus igaühel on õigus esitada omapoolseid ettepanekuid ja seisukohti.

Heli Holm: - kui Pikasilla silla remondi ajal hakkab sõit toimuma läbi Jõgeveste, siis on see teelõik eriti kevadel ja sügisel väga kehva ning suvel hästi tolmune. Kas on mõelnud selle lõigu parendamisele, kui remont kestab kaks aastat? Tegemist on kruusateega. Mis saab elamutest, mis on selle tee ääres? Kohe tekivad augud ja suvel on tolm. Sellele tuleb juhtida tähelepanu.
Kalle Vister: - reedel on tulemas meile taristuminister ja saame teha ettepanekuid.

Kristel Veri: - mis motiveeriks korteriühistuid taotlusvoorudest osa võtma? Meie korteriühistul on inimene, kes on valmis seda kõike tegema. Puudub inimene, kes tuleks ja kontrolliks, kas kedrisse on varjumiskohta üldse võimalik rajada.
Kalle Vister: - plaanis on teha korteriühistute infopäev. Seda saab hinnata Päästeamet.

Mikk Umbleja: - muusikakoolist on kaks puhkpilli õpetajat ära läinud. Kuidas see probleem lahendatakse? Kas on mingisuguseid väljavaateid?
Kalle Vister: - hommikul õpetajad siia saavad. Küsimus on tagasi saamises. Igal päeval nad ei käi. Ehk on võimalus viia õpetajad Viljandisse, kuid see on kulu. See on mõtte ja kaalumise koht.

Indrek Valner: - seoses remonti mineva Taagepera sillaga, oli kunagi arutelu, et panna Porgandi maaüksusele kaks truupi kohalike sõiduautode ülesõiduks?
Kalle Vister: - seda Transpordiamet välja ei pakkunud. Sild läheb täiesti kinni.

Ivo Muru: - vallal on nüüd uus suusaradade ajamise traktor. Kas seda saab kutsuda ka näiteks Koorküla mõisaparki raja ajamiseks?
Kalle Vister: - arvan, et see ei ole vaid linnakeskne. Hummulisse tehti ka rada.
Maido Ruusmann: - Pikasilda samuti.
Ivo Muru: - kas see käib läbi Tiina Neumanni?
Kalle Vister: - jah.

Maido Ruusmann: - käis läbi SW Energia ja soojamajanduse koostööleping. Planeeringu- ja vallavarakomisjonis oli arutelul ja SW Energia esindaja andis põhjaliku ülevaate. Komisjoni koosolek lõppes nii, et soojamajanduse arengukava kiideti heaks. Millisena hakkame arendama võrku – see arutelu pidi minema edasi. Milline on praegune faas? On leping või lihtsalt heatahte kokkulepe?
Ivo Muru: - leppisime kokku, et soojamajanduse arengukava osas saadavad komisjoni liikmed nädala jooksul täpsustused ja ettepanekud vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu kätte.
Maido Ruusmann: - küsin lepingu kohta.
Tõnu Jaansalu: - see puudutab tegelikult hästi väikesi lõike Tartu tn 2 katlamaja juures.

Maido Ruusmann: - kui ma eelmisel korral ütlesin rahvaarvu kommenteerides pisut naljatades, et kui uus võim tuli, hakkas rahvas ära minema, siis nüüd peame me seda võtma väga tõsiselt. Alates sellest ajast kui uus võim tuli, on iga kuu läinud vallast ära vähemalt üle 15 inimese. Milline on vallavanema kommentaar nendele suurtele numbritele?
Kalle Vister: - elanikkond vananeb. Vallavanem saab teha seda, et teenused, mille pärast noored siia tulevad, oleksid kättesaadavad. Oluline on ka töökohtade teema. Periood on olnud ju lühike. Andke aega, küll tulemused ka tulevad.
Eero Viisu: - vaadates statistikat – 10 inimest läks välismaale?
Eve Eisen: - see võib olla seotud Soome ja Eesti rahvastikuregistritega. Alalise elukoha aadress ei tohi enam olla samaaegselt Soomes ja Eestis.
Magnus Kirt: - ütlen Kalle toetuseks, et ühe kuu põhjal ei saa võtta vallast lahkunud inimeste arvu väga tõena. Statistika peab olema pikemaajaline. Inimesed lähevad kas kooli või tööle. Välisriiki minemist võtta ka pigem positiivselt. Minnakse välismaale õppima ja tuuakse tarkus tagasi.

Maido Ruusmann: - on oluline, et Tõrva oleks atraktiivne nii meile kui väljast tulijatele. See on meile äratuskellaks.
Jätkaksin jällegi vallavanema kiitmisega. Mõtlesin, millal ma nägin viimati sellist head spektaaklit nagu oli kõrtsihoone lepingu allkirjastamine? Siis tuli meelde, 12 aastat tagasi, kui Ülemiste vanake oli Tallinnas. See oli huumor, aga tegelikult oli väga hea. Tahtsin kiita vallavanemat ja kõiki, kes on selle taga, et kõrtsihoonega jõuliselt edasi mindi. Minu juurde tuli Isamaa erakonna esimees ja ütles, et Tõrva kõrtsihoone asi on väga suur asi. Selle eest siiras tunnustus.
Mis puudutab teede küsimust, on tõsi, et automaksust osa suunatakse teedesse. Sellest saab otseselt osa ka Tõrva vald. Kõvakatte alla saavad juba sellel aastal Rulli-Leebiku, Jõgeveste-Soe ja Põrgu-Leebiku-Pikasilla teed.
Otsustatakse tõsta tuuleparkide taluvustasu, mis on meile kõikidele mõtteaineks. Räägitakse ühekordsest ühe miljoni suurusest maksust omavalitsustele. Neid teemasid tasub täiendavalt kõikides ringkondades arutada ja inimesi kaasata.

Ilmar Kõverik: - rahvaarvu kohta ütlen, et üks kuu ei ole veel näitaja. Võttes eelmise aasta detsembri seisu, on meil tegelikult aasta jooksul surnud ca 108 inimest ja sünde oli 37. Vaatame statistikat detsembris.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

Istungi juhataja kuulutas istungi lõppenuks.

Järgmine istung toimub 19. märtsil.

(allkirjastatud digitaalselt)

Karl Kirt
volikogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Eve Eisen
protokollija